

Asia: VN/27452/2020/

Työryhmän mietintö julkisuuslain ajantasaistamisesta

Yleisperustelut sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Huomionne yleisperusteluista sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys -jaksosta (mietinnön jaksot 2-5 ja 10)?

-

Soveltamisalan laajentamista koskevat ehdotukset

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisen hallintotehtävän hoitamiseen kokonaisuudessaan? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Ammattikorkeakoulun osalta perustuslain 124 §:ssä edellyttämä perusoikeuksien ja muiden hyvän hallinnon vaatimusten toteutuminen ei edellytä julkisuuslain soveltamisalan laajentamista.

Ammattikorkeakoulut ovat erityislainsäädännön alaisia itsenäisiä osakeyhtiöitä. Ammattikorkeakoulun tehtävät on säädetty ammattikorkeakoululain (14.11.2014/932)

4 §:ssä. Työelämälähtöisinä ammattikorkeakouluilla on korkeakouluopetuksen lisäksi merkittäviä tutkimus-, kehitys- innovaatiotoiminnan sekä liiketoiminnan tehtävä. Niihin sisältyy paljon elementtejä, jotka eivät ole julkisia hallintotehtäviä ja joihin sisältyy yksityisoikeudellisia ja liiketoimintaan liittyviä ulottuvuuksia. Näitä ovat mm. laaja-alainen yritysysteistyö, liiketoimintapalvelut, yritysten tuotekehitys, yrityksiä palveleva soveltava tutkimus- ja kehitystoiminta. Ammattikorkeakoulut toimivat mm. liiketoiminnan osalta myös kilpailluilla markkinoilla. Ammattikorkeakoululla on erityislainsäädännön perusteella autonomia tehtäviensä hoidossa.

Ammattikorkeakoululaki erityislakina sisältää jo nykyisellään julkisuuslain soveltamisen julkisiin hallintotehtäviin ja sitä voidaan pitää riittävinä. Ammattikorkeakoulujen toiminnan yhtiöittäminen on koettu niiden erityisluonne huomioiden tarkoituksenmukaiseksi. OYL:n sääntely mahdollistaisi suppeamman asioiden julkisuuden kuin mitä ammattikorkeakoulussa käytännössä usein toteutetaan. Erityislainsäädännön säännösten ohella vakiintunut käytäntö antaa riittävän asioiden julkisuuskäsittelyn eikä sitä ole tarve julkisuuslain muutoksella laajentaa.

Ammattikorkeakoulujen osalta kyse ei ole kuntien yhtiöittämisestä toiminnasta, vaan ammattikorkeakoulujen toiminnan luonne huomioiden tarkoituksenmukaiseksi koetusta tavasta järjestää ammattikorkeakoulutoiminnan ylläpito. Ammattikorkeakoulussa voivat osakkeenomistajina olla myös muut kuin julkiset tahot ja hallituspositioissa on edustettuina myös yksityissektorilta työ- ja elinkeinoelämää edustavia henkilöitä. Julkisuuslain soveltamisalan laajentaminen voisi aiheuttaa lisää soveltamishaasteita osakeomistajuuden ja hallitustyöskentelyn osalta esim. suhteessa yhtiölainsäädäntöön.

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisyhteisön määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Julkiuslain soveltamisalan laajentaminen aiheuttaisi ammattikorkeakoulutoiminnan kaltaisiin julkisomisteisiin yhtiöihin merkittävästi hallinnollista lisätyötä/-resursseja ja sen kautta sillä olisi myös taloudellisia vaikutuksia. Ammattikorkeakoulujen toimiala on olennaisesti hallinnollisia tehtäviä laajempi ja panostaminen taloudellisen resurssien niuketessa hallinnolliseen lisätyöhön ei ole tarkoituksenmukaista.

Minkälaisia erilaisia turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia arvioitte mietinnössä ehdotetulla julkisuuslain soveltamisalan laajentamisella olevan? Ovatko voimassa olevan julkisuuslain salassapitoperusteet riittävät suojaamaan tietoja, joita on ehdotuksen mukaan soveltamisalan piiriin uutena tai laajemmin tulevien toimijoiden hallussa? Onko organisaatiollanne hallussa tietoja, joiden salassapito olisi välttämätöntä esimerkiksi turvallisuusnäkökohtien vuoksi eikä niiden salassapito ole mahdollista voimassa olevassa laissa tai erityislaeissa säädettyjen salassapitoperusteiden perusteella?

Digitalisoituvassa toimintaympäristössä mahdollisuudet tietoturva- ja tietosuojaloukkauksiin ovat lisääntyneet ja sen vuoksi julkisuuslain soveltamisalan laajentaminen ei myöskään ole perusteltua ja voi käytännön soveltamis-/tulkintatilanteissa lisätä edellä mainittuja riskejä. Ammattikorkeakouluissa on mm. merkittäviä määriä opiskelijoiden ja työntekijöiden henkilötietoja sisältäviä osin myös julkisia asiakirjoja. Ehdotetun lakimuutoksen mukaan esim. yksityishenkilö voi edelleen yksityiskäyttöä varten pyytää ja saada tiedon toisen henkilön julkisesta asiakirjasta. Ammattikorkeakoulussa tällainen asiakirja on mm. julkinen tutkintotodistus tai opintorekisteriote. Digitaalisessa ympäristössä niiden väärinkäyttömahdollisuudet kasvavat. Nyt esillä olevassa mietinnössä ei ole otettu huomioon sosiaalisen median käyttöön liittyvää kehitystä, joka on tapahtunut julkisuuslain säätämisen jälkeen.

Muut mietinnön ehdotukset

Olisiko muilla kuin lain soveltamisalaa laajentavilla ehdotuksilla organisaationne näkökulmasta turvallisuusvaikutuksia ja minkälaisia nämä vaikutukset olisivat?

-

Lakiehdotus ja säännöskohtaiset perustelut

Huomionne luvuittain lakiehdotukseen ja sitä koskeviin säännöskohtaisiin perusteluihin?

1 luku

-

2 luku

-

3 luku

-

4 luku

-

5 luku

-

6 luku

-

7 luku

-

8 luku

-

Muut huomiot

Muut mahdolliset huomionne?

Julkisten hallintotehtävien määrittelyä tulisi osakeyhtiönä toimivien ammattikorkeakoulujen osalta selkiyttää.

Nykylainsäädännön salassapitoperusteet ovat riittävät.

Henkilötietojen suoja ja julkisuusperiaatetta koskevien perusoikeuksien välinen suhde on nykyistä selkeämmin lakiehdotuksessa, mutta sitä olisi vielä syytä selkiyttää.

Ilmiantomenettelyn huomioiminen lakiehdotuksessa on hyvä. Tietopyyntöihin liittyvät menettelysäännökset ovat täsmentyneet ja selkiytyneet mm. siltä osin kuin työmäärä olisi kohtuuton.

Diov Päivi

Savonia-ammattikorkeakoulu oy - Savonia-ammattikorkeakoulu oy,
hallintopalvelut, hallinto- ja henkilöstöjohtaja